

УДК 792.57

ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО МЮЗИКЛУ ЯК МИСТЕЦТВА І ГАЛУЗІ ШОУ-ІНДУСТРІЇ

Зайцева І.Є.

Київський національний університет культури і мистецтв

Автором розглянуто положення про те, що мюзикл з його художньою мовою відповідає потребам широких глядацьких мас і є найуспішнішим театральним жанром та ризикованим комерційним виробництвом. В українському театральному просторі виявлено декілька основних тенденцій на початку XXI сторіччя – неготовність вітчизняної публіки до сприймання прокату мюзиклу у формі світової розважальної індустрії; успішний прокат авторських мюзиклів, створених силами театрів, цікавих за формою і змістом, в форматі репертуарного театру; оволодіння новітніми технологіями – крок до популярних сучасних 3D-шоу в жанрі мюзиклу. Для розвитку українського мюзиклу необхідно вирішити низку завдань, зокрема підготовки фахівців найрізноманітніших творчих професій, здатних працювати в жорстких умовах конкуренції; створення умови для прокату вітчизняних мюзиклів у різних регіонах України та за її межами; пропагування найкращих зразків вітчизняних авторських мюзиклів у СМІ, на сайтах в Інтернеті тощо. Для столиця України на часі відкриття Театру мюзиклу і рок-опери.

Ключові слова: перший український мюзикл бродвейського типу, сучасний авторський мюзикл, світова шоу-індустрія.

Постановка проблеми. Полістилістика художньої культури початку третього тисячоліття виокремлює одну з актуальних проблем сучасного театру – розширення жанрового діапазону. Прагнучи бути загальнодоступним і загально зрозумілим, «театр для мас» (за В. Дмитрієвським) шукає сюжети у ритмах побутового танцю, міських піснях. Сьогодні на багатьох телевізійних каналах триває пошук талановитої молоді, обдарованої виразними вокальними або хореографічними здібностями, акторською харизмою. Таким чином з видовищності та розважальності мюзик-хольних шоу, телевізійних

ревью викристалізовується популярний тип сценічного видовища – мюзикл [5; 7].

За останні десятиріччя сформувалося нове покоління глядачів, вихованого під впливом комп'ютерного мислення та культури відеокліпів, художній смак якого «вже не задовольняється картинкою, хай навіть яскравою, а в доповнення до музичного виконання жадає ще й дійство, яке повністю отримує у мюзиклі» [9, с. 80]. Це традиційне американське шоу наприкінці XX – на початку XXI сторіччя завоювало широку популярність серед глядацької аудиторії багатьох європейських країн і перетворилося на ознаку мегаполісу. Про-

цес творчого опанування цього найдемакритичнішого жанру сьогодні став однією з актуальних проблем мистецького життя і в Україні.

Специфіку мюзиклу та його різновиду рок-опери розглядали теоретики А. Асаркан, С. Бушуєва, Л. Васильєва, Е. Кампус, В. Конен, Т. Кудінова, В. Курбанов, М.Тараканов, засновники цих жанрів у вітчизняному театрі, серед яких – С. Бедусенко, О. Злотник, І. Поклад, І. Рибчинський, Г. Татарченко. Окремі питання сценічного втілення жанру мюзиклу на українській сцені висвітлювали О. Вергеліс [1], С. Манько [8], Г. Конькова [6], О. Стельмашевська [10], Р. Юсипей [12] та багато інших критиків. Актуальні аспекти прокату мюзиклів на зарубіжному кону аналізували відомі продюсери, директори театрів, композитори – перед усім це Катерина фон Гечмен-Вальдек [11], О. Вайнштейн [11], М. Гурвіч [11], О. Журбін [3]. Серед українських шоуменів одним з перших у сфері індустрії розваг прокатом мюзиклу за бродвейськими канонами став займатися С. Герасимов [10] – генеральний директор продюсерського центру «Арт-проект», чий досвід повинен стати предметом подальшого професійного вивчення. На наш погляд, більш детального розгляду потребує сучасний етап в опануванні шоу-індустрії з провідним жанром мюзиклом для української глядацької аудиторії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Глобальна європейська «шоуманія» останніх десятиріч відзначилася активним інтересом до мюзиклу як видовищно-розважального жанру. В українських реаліях в умовах економічного виживання процес зростання конкурентності театральних колективів пов'язаний зі значними змінами потреб і смаків глядацької аудиторії. Проблематику сучасного репертуару визначає орієнтація широкого загалу публіки, ядром якої є молодь – тенденція до омоложення складу публіки впливає на формування моделі театру. Мюзикл, як відомо, передусім мистецтво молодих і адресовано молоді. Художня мова мюзиклу як синтетичного жанру відповідає потребам широких глядацьких мас. Таким чином новий етап в опануванні шоу-індустрії, в якому мюзикл виступає провідним жанром, для українського глядача відбувається під впливом певних тенденцій.

Отже, **метою даної роботи** є аналіз тенденцій розвитку вітчизняного мюзиклу як мистецтва і галузі розважальної індустрії. Для досягнення даної мети автором були поставлені такі завдання:

- виявлення тенденцій розвитку вітчизняного мюзиклу як мистецтва;
- виявлення тенденцій розвитку вітчизняного мюзиклу як галузі розважальної індустрії;
- прогнозування перспективи подальших шляхів розвитку вітчизняного мюзиклу;
- осмислення найважливіших завдань і проблем, вирішення яких сприятиме художньому збагаченню вітчизняної театральної культури жанром «мюзикл».

Виклад основного матеріалу. Зрозуміло, якщо на Заході технологія випуску і прокату мюзиклу ретельно відпрацьована, то вітчизняні продюсери, вивчаючи досвід іноземних колег, тільки опановують цю професію.

В Україні задоволення потреби публіки у справжньому «мюзикальному дійстві» пер-

шим взяв на себе продюсерський центр «Арт-Проект»: народний артист України, композитор О. Злотник, поет О. Вратарьов, заслужений діяч мистецтв України, режисер В. Шулаков, балет-мейстер А. Єрьомін, сценограф В. Одуденко, трупа обдарованої молоді, творчими зусиллями яких за законами світової шоу-індустрії у жовтні 2003 року було створено перший вітчизняний стаціонарний мюзикл «Екватор». Брав участь в продюсуванні оригінального українського мюзиклу і американський підприємець Алан Холлі з багатим досвідом роботи в музично-театральному бізнесі на Бродвеї.

Сцена оновленого Київського державного театру оперети дала життя цій найдорожчій виставі в історії вітчизняного музичного театру. Проте прокат «Екватора» у репертуарному театрі з багатьох причин був не довгим. Доля мюзиклу складалася не просто: побачити широкому глядацькому загалу це шоу видавалося дуже рідко, поки в столичному театральному просторі на базі приміщення Будинку культури імені Сергія Корольова не з'явився новий Музичний театр для прокату мюзиклів під назвою «Екватор». Відкриття цього театру, безумовно, перетворилося на подію у мистецькому житті Києва. Продюсерський центр зацентрував увагу не стільки на комерційному успіху «Екватора», скільки на рівні художнього втілення, розуміючи відповідальність перед українською публікою. Як відомо, в Україні, як і в Росії, традиції музичного театру були позбавлені чистої розважальності, пов'язані з психологічною, реалістичною школою акторської гри [2]. Таким чином ці давні естетичні засади сформували відповідні погляди і особливості сприйняття театру вітчизняним глядачем.

Для «Екватора» відбирали трупу з усієї України. Через кастинги пройшло понад 1500 виконавців. І вже на прем'єрі молоді митці (випускники та студенти мистецьких навчальних закладів, середній вік яких 21 рік) довели свій професійний рівень, демонструючи високі вокальні здібності, органічну акторську гру, пластичність та відчуття ансамблевості. Вражаюча енергетика молодості та краси у поєднанні з талантом виконавців стала найкращою рекламою захоплюючого видовищного дійства.

Завдяки діяльності «Арт-Проекту» українську публіку чекали відкриття невичерпних можливостей цього унікального жанру. С. Герасимов інформував вітчизняного глядача про початок нового проекту «Театральна вітальня». У планах були запрошення найвідоміших світових мюзиклів і створення нових, серед яких мюзикл для дітей.

Український «Екватор», створений за бродвейськими традиціями функціонування жанру мюзиклу, подивилися більше як 17 тисяч глядачів. Проте, як стало зрозуміло вже в першому сезоні 2003–2004 років, західна модель постановки мюзиклу на вітчизняній сцені з різних причин не прищепилася. Капіталовкладення в цей проект себе не виправдали. Аналіз рівня культурних потреб населення та стану його сплатоспроможності на даному етапі довів, що вони не сприяють успішному прокату мюзиклів за західними канонами світової шоу-індустрії на українському кону [12]. Таким чином, подальші творчі плани «Арт-Проекту» реалізувати не вдалося.

Задовольнити потребу молодшої аудиторії у популярному жанрі традиційно прагнули театри музичної комедії, столична оперета, а часто-густо колективи музично-драматичних театрів. З'явилася низка оригінальних музичних вистав, серед яких мюзикли «У джазі тільки дівчата» Є. Кулакова (Донецький обласний музично-драматичний театр), «Вогні рампи» Г. Фролова (Київський академічний театр оперети), «Романтики» Б. Сегіна (Львівський національний театр імені Марії Заньковецької), успішні постановки в Одесі, Харкові та інших містах. Так 2008 року на сцені Національного академічного українського драматичного театру імені Івана Франка відбулося народження мюзиклу «Едит Піаф. Життя в кредит», який став мистецької подією. Автор п'єси та віршів – Ю. Рибчинський, композитор та виконавиця головної ролі і пісень – молода співачка і актриса театру – Вікторія Васалатій.

Постановку здійснив відомий в Україні актор і режисер І. Афанас'єв, якого було запрошено з Америки. Цікаве пластичне вирішення знаного хореографа А. Рубіної – і видовищне, і художньо цілісне. Хореографічні візерунки майстерно виконує Київський ансамбль бального танцю (керівник О. Касьянов), який органічно вписався в акторську трупку. В цій виставі, адресованій найрізноманітнішій глядацькій аудиторії, образна сценографія талановитого діяча вітчизняного театру В. Козьменко-Делінде – перекинута Ейфелева вежа – патефонна голка над колом-грамплатівкою, що крутиться в центрі сцени. Голос самої Піаф – це співаюче серце Франції. Вокал Васалатій-Едіт (як і Тетяня Міхіної, ще однієї виконавиці головної ролі) – це вищий дар, він живе і розвивається разом з героїнею, яка шукає свій шлях в мистецтві. Вишуканість французького шансону, енергетика, театральність – підкорюють, захоплюючи глядачів бути активними співтворцями. Вся глядацька зала перетворюється на місце дії. Актори і публіка – єдиний ансамбль, мета якого – досягнути загадку на ім'я Піаф. Зала підспівує артистам на сцені, сміється і сумує, співчуває і обурюється разом з ними.

Дух паризьких вуличок і площ, що колись уперше почули дивовижний голос маленької Едіт, відтворений завдяки сучасному сценічному обладнанню, зокрема світловими й театральними ефектами від LED-stream. Видовищність вар'єте (франківці демонструють готовність до такої сценічної естетики), і хвилюючий драматизм непростої долі актриси, тема протистояння Смерті, яка хоче відібрати талант – голос, значить відібрати саме життя, і проникливий ліризм мінорної тональності сценічної атмосфери, в якій, попри все, лунає мелодія непереможеної людської душі, вимальовує незабутній світ цього мюзиклу.

Режисеру І. Афанас'єву вдалося створити яскраве сценічне шоу з високою виконавською культурою та глибоким змістом, одна з тем якого – митець і його талант, вибір і відповідальність. На прем'єрі 2008 року режисер зазначав, що на сучасному Бродвеї немає колективу за творчим рівнем тотожного Національному театру імені Івана Франка під орудою художнього керівника Б. Ступки. Видатний актор і художник рідкісної інтуїції Б. Ступка завжди підтримував творчий

пошук талановитої молоді і знав, кому доручити втілення захоплюючої сценічної ідеї.

Отже, мюзикл «Едит Піаф. Життя в кредит» подарував публіці нову зірку столичної сцени – Вікторію Васалатій. Він став уроком майстерності і для майбутніх драматичних акторів, і для тих, хто опановує секрети мистецтва саме цього унікального жанру. Хочеться сподіватися, що естетика мюзиклу, рок-опери буде однією із домінант у подальшому творчому пошуку франківців. І до їх знакових музичних вистав, які є прикрасою репертуару театру, приєднаються нові – актуальні, талановиті, незабутні. Форма прокату мюзикла залишилася традиційною для репертуарного театру.

Як вже зазначалося, позитивна тенденція до створення власного сценічного продукту в жанрі мюзиклу була притаманна й іншим театральним колективам, серед яких, на нашу думку, заслуговує на увагу оригінальна вистава, створена силами Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Куліша – «Нью-Йорк, Нью-Йорк». Сучасність, постійний творчий пошук, експеримент, непередбачуваність – ось що характеризує сьогодні творче обличчя цього колективу. Художня політика театру є такою, що забезпечує всі умови, для реалізації мистецької молоді: сценічний простір відкритий для талановитих та завзятих, як наприклад, випускники кафедри режисури і акторського мистецтва Київського університету культури і мистецтв (курс професора Н.М. Гусакової) режисери Влада Белозоренко та Сергій Павлюк, чия творчість привертає увагу широкого кола глядачів не тільки в Херсоні, але й за його межами (згадаємо успішні постановки у Миколаєві, Рівному, Румунії та ін.).

«Нью-Йорк, Нью-Йорк» – це іронічність, пародійний стиль, бурхливі фантазія і уява авторки ідеї і тексту пісень Влади Белозоренко, та захопленість роком, блюзом, джазом, культовими хітами з уславлених мюзиклів таких, як «Нью-Йорк, Нью-Йорк» Мартина Скорсезе, «Кабаре» Боба Фосса. Музичне оформлення музиканта та аранжувальника Олега Коструба вдало поєднує відомі мелодії, котрі вписуються в атмосферу вистави дуже гармонійно, народжуються природно протягом дії, і в жодному разі не сприймаються як штучні, вставні номери.

Авторську ідею блискуче втілює Сергій Павлюк: його невичерпні режисерські знахідки в поєднанні з іскрометними акторськими імпровізаціями створюють справжню комедійну атмосферу інтригуючого драматичного сюжету музично-танцювального видовища. Театральність цій виставі надає і команда професійно підготовлених універсальних акторів, і цікава робота балетмейстера Юрія Бусса, хормейстера Ружени Рубльової, лаконічна сценографія в ефектному світловому вирішенні Вікторії Усаченко.

У мистецтві все вирішує особистість. Режисер-особистість, який вміє захопити сценічною ідеєю колектив, зарядити колег фантастичною енергією творення, жагою професійної реалізації, вміє вразити, надихнути, подарувати справжні почуття і емоції й своєму глядачеві. Театр повинен вражати і С. Павлюку, без перебільшення, кожного разу це вдається, будь-то висуну-

та на здобуття Шевченківської премії, сповнена українського колориту, містична гоголівська «Страшна помста», «Обережно, жінки!» у стилі французького вар'єте, історична драма про часи Потьомкіна та Катерини II «Фаворит» чи комедійний мюзикл «Нью-Йорк, Нью-Йорк».

Театр імені Миколи Куліша влаштовує святкові шоу, в яких драматичні актори, постійно підтримуючи форму, демонструють вокальні і хореографічні таланти. Вони готові проявляти свою універсальність в будь-якому творчому задумі. Це особливо позитивно відчувається в мюзиклі. Актори співають наживо. Злагоджено, з віддачею виконують танцювальні номери разом з балетною трупю театру під керівництвом молодого балетмейстера Юрія Бусса, не поступаючись професіоналам.

На кону єдиний ансамбль, який працює із задоволенням і дарує гарний настрій та заряд позитивної енергії своїй улюбленій публіці.

Виконавці головних ролей Джеррі – заслужений артист України Сергій Кияшко і Террі – артист Руслан Вишнівецький такі багатогранні, багатолікі, з чудовим відчуттям партнерства. На сцені грає все – стільці, де тільки що сиділи герої, миттю обертаються на трибуну, на якій, вже стоячи на повний зріст, вітаються з публікою, завзято їм аплодують; звичайні блокноти, у яких «старанні учні» так невинно та підлесливо занотували золоті правила успішного гангстера Великого Мака, де він, наївний, залишив свій автограф, – раптом у їх руках стають головним аргументом, що страшніший за автомат, перетворюються на «щиросерде зізнання» і доказ провини невиловимого пройдисвіта, – ось і пташка в клітці...

Динаміка, насиченість темпоритмічного вирішення не дають сумувати: глядач активно включається в дію, легко поринає в атмосферу свята сценічної фантазії з гарною музикою, гумором, гегами і заразливим азартом. Насправді смішно, коли Гаррі на прізвисько «Кувалда» (Андрій Волошковець) у кумедному костюмі зеленого дракона з трьома головами (дві голови – це руки актора; художник В. Усаченко) шипить усіма головами на присутніх, лякаючи їх. Або, коли з переляку боягуз Террі коротке слово «да» заспіває як марш Мендельсона: «да-да-дададада...» і готовий йти під вінець, лише б не застрелили гангстери... А з яким гумором висміяні голлівудські штампи в контрастних образах маленького хирлявого і миршавого гонорового боса мафії Великого Мака (Євген Гамаюнов) і його мовчазного флегматичного Охоронця-велетня, справжньої скелі (Антон Лисенко).

Запам'ятовуються пластична, у гарній фізичній формі, красуня-танцюристка Меррі (Тетяна Проворова) і колоритна, характерна, яскрава «біженка з Баку», її подруга – танцюристка кабаре Таня (Лоліта Міносян). Обидві мріють про справжнє кохання і, звичайно, воно їм посміхнеться.

«А за окном Нью-Йорк, Нью-Йорк...любовь пришла, и пусть кружится голова от той любви...» Професійним вокалом приємно радує заслужена артистка України Ружена Рубльова, виконуючи декілька всесвітньо відомих хітів (текст В. Белозоренко). У невеличкій ролі покоївки, яка ховає своє справжнє обличчя – начальника відділу по боротьбі з організованою злочинністю, актриса переконлива й органічна.

У фіналі зірвуть маски і головні персонажі: Леррі – згусток енергії, серцеїд, який перевтілювався у жінку Лорі, зворушливо, комічно, дотепно, навіть з шармом, Террі – безхребетний, безпринципний, людина-пластилін, прислужник та провокатор, що непритомнів, лише почує слово «кровь!». Насправді ж вони герої-поліцейські – мужні, хоробрі й розумні.

Інтрига триває до кінця. Заключний акорд – шок, несподіванка (у кращих голлівудських традиціях!). Найстрашніший гангстер Великий Мак виявиться, як водиться, емігрантом з Росії – Макаром Максимовим. А на сцені царює закон, порядок і кохання.

«Нью-Йорк, Нью-Йорк» – творча перемога херсонського театру у такому складному жанрі як комедійний мюзикл. Цей яскравий, динамічний, видовищний авторський проект цікавий для різних вікових та соціальних прошарків публіки, користується успіхом у глядачів, форма прокату також є традиційною для репертуарного театру. Високий рівень художнього смаку, притаманний творцям мюзиклу, – сьогодні В. Белозоренко успішно ставить вистави на столичному кону, а С. Павлюк є головним режисером Театру імені Миколи Куліша, – збагачує глядацьку культуру, зокрема молоді аудиторії, серед якої багато студентів.

І це надзвичайно актуально тому, що мюзикл – «ідеологічний інструмент», «прямий шлях до молоді» [4, 6], тобто виховне значення такого синтетичного сценічного жанру для майбутніх поколінь очевидне. Вважаємо необхідною умовою для успішного виховання аудиторії театру серед молоді введення на уроках зарубіжної й української літератури перегляду уривків з мюзиклів і рок-опер, створених на відомі сюжети, як, наприклад, «Енеїда» (за поемою І. Котляревського), «Ромео і Джульєтта», «Собор Паризької Богоматері», «Маленький принц», «Парфюмер» та інші. Доречним було б реалізувати і таку форму естетичного виховання молоді засобами театрального мистецтва, як постановки мюзиклів або взагалі музичних вистав на шкільному чи університетському кону на зразок американської і західноєвропейської систем освіти. Зрозуміло, що естетично розвинута, духовно багата аудиторія мистецтва підготовлена до сприймання найрізноманітніших театральних форм і жанрів – її цікавить і класика, і авангард, і синтетичні сценічні жанри, лідером серед яких є саме мюзикл.

Однією з причин незадовільного стану розвитку вітчизняного мюзиклу, наприклад, на думку художнього керівника і директора Київського національного академічного театру оперети Богдана Струтинського, є відсутність спеціально облаштованого глядацького залу, національного мюзик-холлу, де б ставилися саме такі вистави-видовища [4, 6]. Безперечно, змодифіковане приміщення для постановки та прокату мюзиклів українському глядачеві необхідне, але це може виявитися проектом довгостроковим. Сучасному ж глядачеві, ядро якого складає молодь, задовольнити інтерес до цього популярного жанру необхідно вже сьогодні. Як переконає досвід зарубіжних продюсерів Катерини фон Гечмен-Вальдек, О. Вайнштейна мюзикли можуть успішно співіснувати з репертуарним театром, а саме: йти блоками по два тижні протягом місяця.

Такий спосіб прокату себе виправдовує і у творчому, і в фінансовому плані за умови облаштування театрального приміщення суперсучасною апаратурою з комп'ютерними технологіями.

Ця проблема не один сезон була актуальною для київської оперети, але сьогодні столичний театр кардинально поновив своє технічне обладнання, а значить має перспективу збагатити свій репертуар постановками високого технічного рівня складності, в тому числі у жанрі мюзиклу.

2007–2008 року посилюється інтерес до створення мюзиклів з домінуванням мови танцю відомими хореографами, які виступають в якості режисерів-постановників. Це танцювальний мюзикл Олени Коляденко «Па» – світлове лазерне шоу за новими технологіями та вокалом універсальної співачки Джамали в столичному концерт-холі «Freedom» і танцювальний мюзикл «Аб на Бродвеї» Надії Атанасової у столичному Metropolitan Hall «Split» за найвідомішими бродвейськими шоу видатного хореографа і кінорежисера Боба Фосса.

Одним з перших 3D-шоу на українській сцені став танцювальний мюзикл «Барон Мюнхгаузен» (за мотивами відомої п'єси Г. Горіна) режисера-хореографа Костянтина Томільченка, який ішов з грудня 2010 по березень 2011 року при підтримці каналу СТБ. В цьому грандіозному суперсучасному видовищі, створеному за законами світової розважальної індустрії, брали участь найкращі танцюристи шоу «Танцюють всі».

І все ж найбільш гострим, на наш погляд, залишається питання саме українського мюзиклового репертуару. Чималий досвід в галузі сучасного музичного театру дозволив би О. Злотнику, О. Вратарьову, І. Рибчинському, Г. Татарченку, С. Бедусенку та іншим вітчизняним корифеям – композиторам, лібретистам, режисерам – залучити до цього мистецьку молодь. Репертуарне питання можна частково розв'язати за допомогою Всеукраїнського творчого конкурсу на кращий мюзикл, краще лібрето чи музичну драматургію мюзиклу на певну тему, сюжет.

Зрозуміла важливість участі у цих проектах українських бізнесменів, які готові вкладати гроші в мистецтво, а отже виникає усвідомлена необхідність прискорити створення та утвердження закону про меценатство на державному рівні.

Вважаємо, що успішне розв'язання проблеми залучення аудиторії до мистецтва мюзиклу, сформованість художньої потреби у цьому жанрі і одночасно розуміння його ролі в системі сучасної шоу-індустрії не можливе без активної допомоги преси, радіо, телебачення з їх просвітительською і розвиваючою функціями. Для того, щоб знайти і переглянути світові мюзикли найвищої художньої якості в Інтернеті необхідні певні знання з історії мюзиклу. Сьогодні на деяких українських каналах можна побачити фільми, зняті за західними мюзиклами, самі ж оригінальні постановки у запису на нашому екрані дуже рідкісне явище. Це стосується і вітчизняної продукції.

Сучасний глядач, і особливо молодь, фактично не має можливості познайомитися з успішними мюзиклами режисерів другої половини ХХ сторіччя на кону вітчизняних театрів хоча б у запису, як, наприклад, «Кандід» режисера

В. Петрова на сцені Національного театру російської драми імені Лесі Українки та низки інших. Таким чином, певний пласт у естетичному вихованні нових поколінь втрачається.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи вищезазначене, ми вважаємо, що саме художня мова мюзиклу як сценічного жанру, синтезуючи і класику, і естраду, і образну лексику споріднених мистецтв, відповідає потребам широких глядацьких мас, реалізує їхній потяг до гедонізму та релаксації.

За свідченням відомих продюсерів Катерини фон Гечмен-Вальдек та директора компанії «Метро Ентертейнмент» М. Гурвіча, мюзикл найуспішніший театральний жанр у світі та дуже ризиковане комерційне виробництво, успіх якого залежить перед усім від професіоналізму продюсерів [11, с. 66].

Отже, для розвитку українського мюзиклу як мистецтва і одночасно нової галузі індустрії розваг необхідно відкрити школу з підготовки фахівців найрізноманітніших творчих професій – від універсальних акторів до театральних менеджерів та координаторів проектів, озброєних не тільки творчою майстерністю, але і здатністю працювати в жорстких умовах конкуренції; створити умови для прокату вітчизняних мюзиклів у різних регіонах України та за її межами; пропагувати найкращі зразки світових мюзиклів як «найуспішнішого жанру сучасного шоу-бізнесу», а головне – вітчизняних авторських мюзиклів на радіо і телеканалах, створювати спеціальні рубрики на каналі «Культура», провідних телеканалах; створювати спеціальні сайти-анонси з метою реклами в Інтернеті, або спеціальні сайти, де б висвітлювалися дискусійні питання з проблем сучасного стану, тенденцій, подальших перспектив цього жанру, висловлені критиками, режисерами, композиторами, хореографами, лібретистами чи акторами мюзиклу, а також спеціальні сайти, де б проводилися опитування глядацької аудиторії з актуальних питань музично-драматичних жанрів. Важливе виховання підготовленої аудиторії театру засобами театрального мистецтва, особливо серед молоді, починаючи з початкової і закінчуючи вищою школою освіти. Така аудиторія, як правило, володіє сучасним полістилістичним мисленням і є важливою рушійною силою у подальшому розвитку вітчизняного театру. На нашу думку, ще одна вагома складова – економічний підйом нашої країни, зростання матеріальних доходів глядацької аудиторії позначиться на позитивній динаміці в галузі прокату мюзиклу за законами шоу-індустрії.

Як відомо, в наш час мюзикл перетворився на ознаку мегаполісу. В усіх столицях світу, великих культурних центрах йдуть одночасно декілька вистав [3, с. 14], а це немалі матеріальні інвестиції, зокрема когорти туристів, до скарбниці міста. І в столиці України, як це заведено в усій сучасній Європі, на часі відкриття Театру мюзиклу і рок-опери.

Ось низка найважливіших завдань, вирішення яких – шлях до художнього збагачення вітчизняної театральної культури цим своєрідним жанром. Можна передбачити, що актуалізація інтересу до мюзиклу сприятиме безвізовий ре-

жим з європейськими країнами, завдяки якому знайомство з найкращими творами жанру як фавіців, так і певній частині глядацької аудиторії, стане доступнішим. А сам український мюзикл має потенціал зайняти гідне місце в сучасному європейському театральному мистецтві.

Список літератури:

1. Вергеліс О. Народна артистка. Едіт Піаф відкрили «кредит» у Національному театрі імені Івана Франка / О. Вергеліс // Дзеркало тижня. – 2008. – № 20(699). – 31 трав. – 6 черв.
2. Ветлицкая И. Мюзикл в России. Мода? Бизнес? Театр? / И. Ветлицкая // Обсерватория культуры. – 2004. – № 1. – С. 72–77.
3. Журбин А. Призрак мюзикла / А. Журбин // Культура. – 2005. – 20–26 янв. (№ 3) – С. 14.
4. Іваницька Яна. «Керманіч» оперети / Яна Іваницька // День. – 2007. – 14 лют. – С. 6.
5. Конен В. Третий пласт: новые массовые жанры в музыке XX века / В. Конен. М.: Сов. Композитор, 1990. – 320 с.
6. Конькова Г. «На березі життя». Олександр Злотник / Г. Конькова. – К.: Вид-во «Карета», 2003. – 183 с.
7. Костюк Е. Б. Популярные направления и жанры XX века: джаз, мюзикл, рок-музыка, рок-опера [уч. пособие] / Е. Б. Костюк. – СПб.: Изд-во СПб ГУП, 2008. – 196 с.
8. Манько С.Б. Мюзикли і рок-опери в українському соціокультурному просторі / С. Б. Манько // Культура України: Зб. наук. праць за ред. В. М. Шейко / Харківська держ. акад. культури. – Харків, 2012. – Вип. 39. – С. 268–276.
9. Преображенский В. Эпоха русского мюзикла / В. Преображенский // Ять. – 2002. – № 12. – С. 80–83.
10. Стельмашевская О. Встреча на «Экваторе» / О. Стельмашевская // День. – 2004. – № 225. – 9 дек.
11. Чупринина Ю. Жанр победившего капитализма / Ю. Чупринина // Итоги. – 2003. – № 9. – С. 64–67.
12. Юсипей Р. На «Экваторе» – безлюдно / Р.Юсипей // Столичные новости. – 2003. – № 45(290). – 16–22 дек. – С. 19.

Зайцева И.Е.

Киевский национальный университет культуры и искусств

НЕКОТОРЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОГО МЮЗИКЛА КАК ИСКУССТВА И СФЕРЫ ШОУ-ИНДУСТРИИ

Аннотация

Автором рассмотрено положение о том, что мюзикл с его художественным языком соответствует потребностям широких зрительских масс и является самым успешным театральным жанром и рискованным коммерческим производством. В украинском театральном пространстве выявлено несколько основных тенденций начала XXI века – неготовность отечественной публики к восприятию проката мюзикла в форме мировой развлекательной индустрии; успешный прокат авторских мюзиклов, созданных силами театров, интересных по форме и содержанию, в формате репертуарного театра; овладение новейшими технологиями – шаг к популярным современным 3D-шоу в жанре мюзикла. Для развития украинского мюзикла необходимо решить ряд задач, в частности подготовки специалистов самых различных творческих профессий, способных работать в жестких условиях конкуренции; создание условий для проката отечественных мюзиклов в разных регионах Украины и за ее пределами; пропаганда лучших образцов авторских мюзиклов в СМИ, на сайтах в Интернете и многое другое. Для столицы Украины актуально открытие Театра мюзикла и рок-оперы.

Ключевые слова: первый украинский мюзикл бродвейского типа, современный авторский мюзикл, мировая шоу-индустрия.

Zaytseva I.Ye.

Kiev National University of Culture and Arts.

SOME TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN MUSICAL AS ART AND THE SPHERE OF THE SHOW INDUSTRY

Summary

The author considers the thesis that a musical with its artistic language corresponds to the needs of a broad spectator masses and is the most successful theatrical genre and risky commercial production. In the Ukrainian theater space, several main trends of the beginning of the 21st century have been revealed: the unpreparedness of the domestic public to perceive the rental of a musical in the form of the world entertainment industry; successful rental of copyright musicals, created by the forces of theaters, interesting in form and content, in the format of the repertoire theater; mastering the latest technologies – a step towards popular modern 3D shows. For the development of the Ukrainian musical, it is necessary to solve a number of problems, in particular the training of specialists of the most diverse creative professions, capable of robing in violent conditions of competition; creation of conditions for the rental of domestic musicals in different regions of Ukraine and abroad; propaganda of the best samples of copyright musicals in the media, on websites in the Internet and much more. For the capital of Ukraine, the opening of the Theater of the Musical and Rock Opera is actual.

Keywords: the first Ukrainian musical of the Broadway type, the modern author's musical, the world show-industry.